Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

Μία ζωὴ πλήρης πίστεως - ἀγάπης καὶ σοφίας

35ον

ΣΤΟ ΙΔΙΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ περὶ Ποιμαντικῆς, ὁ Νεκτάριος ἀναπτύσσει τὴν περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς πίστιν του κατὰ τρόπον ἐμβριθῆ καὶ γλαφυρόν:

«Πόθεν ὁρμᾶσαι νὰ διακρίνῃς τὰς πράξεις εἰς ἀγαθὰς καὶ κακάς; Οὐχὶ ὁ ἐν τῇ καρδίᾳ σου γραπτὸς νόμος σὲ διδάσκει τοῦτο; Διατὶ δὲ ὁ νομοθέτης ἐνέγραψε τὸν νόμον τοῦτον ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἀφοῦ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ οὐδεμίαν θὰ ἐλάμβανε μισθαποδοσίαν;

Ἀφοῦ ἀπόλλυσαι ἐν τῷ τάφῳ εἰς τὸ παντελὲς καὶ τῷ μηδενὶ ἐξισοῦσαι καὶ οὐδενὶ ἔχεις νὰ δώσῃς λόγον τῶν πράξεών σου;

Διατὶ δὲ ὁ ἐν σοὶ νόμος, ἐξ οὗ καὶ οἱ λοιποὶ ἀνθρώπινοι νόμοι ἐγράφησαν, ἀφοῦ ἐν ἴσῃ μοίρᾳ ἐτάχθης πρὸς τὰ λοιπὰ ζῶα καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης καὶ αὐτοῖς ὁμοίως ἐπλάσθης νὰ θιοῖς;

Τί σοι ὄφελος ἐκ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν κόπων οὓς ὑφίστασαι πονῶν ὑπὲρ τῆς φιλοσοφίας, ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης, ὑπὲρ τῆς παιδείας, ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς, ὑπὲρ τοῦ καλοῦ, ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ὑπὲρ τῆς ἰδίας μορφώσεως καὶ ἀναπτύξεως;

Πόθεν ἡ ἐνίοχυσις, ἐξ ἧς ὅλα τὰ ἀγαθὰ ταῦτα ἀπορρέουσιν; οὐχὶ ἐξ ἐνδιαθέτου κλίσεως πρὸς τὸ ἀγαθόν; Οὐχὶ ἐκ τῆς ἰδέας τῆς θείας δικαιοσύνης καὶ τῆς θείας μισθαποδοσίας; Οὐχὶ ἐξ ἐνδομύχου πληροφορίας περὶ τῆς ἀθανασίας σου:

Ναί, ἐξ αὐτῆς καὶ μόνον ἐξ αὐτῆς.

Ἐκ τῆς ἀθανασίας ἡ ἀνύψωσις τοῦ νοῦ ἐκ τῶν ἐπιγείων πρὸς τὰ πνευματικά· ἐντεῦθεν αἱ ὑψηλαὶ σκέψεις περὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων· ἐντεῦθεν τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα, ἐντεῦθεν τὸ συναίσθημα τὸ ἀναπτυσσόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ἐν περιπτάσει, καθ' ἃς συγκρούονται τὰ ἴδια πρὸς τὰ κοινὰ συμφέροντα, καὶ ἡ ἀρετὴ πρὸς τὴν κακίαν.

Ἐκ τῆς ἀθανασίας ἡ μυστικὴ πληροφορία ἡ περὶ αἰωνιότητος τῷ ἀνθρώπῳ διαλεγομένη καὶ καταπείθουσα αὐτὸν νὰ φροντίζῃ περὶ τῶν μετὰ τὸν θάνατον καὶ νὰ θυσιάζῃ τὰ παρόντα καὶ ὁρώμενα διὰ τὰ μέλλοντα καὶ ἀόρατα.

Ἡ ἀθανασία πείθει τὸν ἄνθρωπον ν' ἀγαπᾷ τὸ καλὸν καὶ ν' ἀποστρέφεται τὸ κακόν. Αὕτη διάζει αὐτὸν πρὸς τελείωσιν.

Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς παραμυθεῖ τοὺς πάσχοντας καὶ ἐπιχέει βάλσαμον παρηγορίας ἐπὶ τῶν πληγῶν τῶν τρωθεισῶν καρδιῶν. Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς παρέχει τὰ ἀκεσώδυνα φάρμακα εἰς ὅλας τὰς συμφοράς, εἰς ὅλα τὰ δεινὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀθλιότητας τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ φέρει τὴν ὑπομονήν, τὴν καρτερίαν, τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς, τὴν γαλήνην τῆς καρδίας, ἀποκρούει τὸν ἀπελπισμόν, ἐμβάλλει τὴν ἐλπίδα, κρατύνει τὴν πίστιν πρὸς τὴν θείαν ἀντίληψιν καὶ ἀποδιώκει τὰ νέφη τῶν λυπηρῶν τὰ καλύψαντα τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς ἄγει εἰς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν διδάσκουσα αὐτόν, ὅτι εὐδαιμονία ἐστὶ τὸ κατὰ Θεὸν πολιτεύεσθαι.

Αὕτη φέρει αὐτὸν εἰς τοὺς κόλπους τῆς αἰωνίου μακαριότητος.

Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς εἶναι ὁ θεμέλιος λίθος ἐφ' οὗ ἐποικοδομεῖται ἡ συντήρησις, ἀνάπτυξις καὶ προαγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ὁ συνεκτικὸς δεσμὸς τῶν κοινωνιῶν, εἶναι τὸ ὄργανον τὸ κινοῦν πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν, εἶναι τὸ μέσον τῆς προαγωγῆς καὶ τελειότητος τοῦ ἀνθρώπου... Αἱ ὑλιστικαὶ θεωρίαι αἱ ἀρνούμεναι τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐκμηδενίζουσαι αὐτὸν ὑπονομεύουσι τὴν ὕπαρξίν του καὶ τὴν συντήρησίν του, τὴν προαγωγὴν του καὶ τὴν εὐδαιμονίαν του.

Ὁ ὑψηλὸς τοῦ ἀνθρώπου προορισμὸς ἀποκρούεται, ὁ ἄνθρωπος καταβιβάζεται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀλόγων ζώων. Ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ κόσμος καταστρέφεται, τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα ἀποβάλλουσι τὴν ἀξίαν αὐτῶν, ἡ ἠθική, ἡ δικαιοσύνη καὶ ὅλος ὁ σεμνὸς χορὸς τῶν ἀρετῶν ἀναγράφονται ὡς λέξεις πεπελαιωμέναι ἄνευ ἐννοίας καὶ ἐοτερημέναι σημασίας.

Ἡ εὐσέβεια, ἡ ἐλπίς, ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ λατρεία θεωροῦνται ἀποκυήματα ἐσκοτισμένης διανοίας παρελθόντων χρόνων. Ἡ κοινωνικότης αἴρεται, ἀντεισάγεται δὲ ὁ ἀτομισμὸς καὶ ἡ ἐγωϊστικὴ ὕπαρξις. Ἕκαστος εἶναι ἐναντίον πάντων καὶ πάντες πρὸς ἀλλήλους ἀντίπαλοι.

Ἡ εἰρήνη φυγαδεύεται εἰς τὰ ὄρη, ἐν δὲ ταῖς κοινωνίαις εἰσβάλλει ὁ πόλεμος ἀμείλικτος, ὅπως ἀποδείξῃ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου καὶ τὸν ἰσχυρόν, τρομερὸν καὶ αἱμοβόρον τύραννον, τερπόμενον ἐν ταῖς θλίψεσι τῶν ὁμοίων αὐτῷ, ὧν τὸ αἷμα καὶ ὁ ἱδρὼς ἀφείλουσι νὰ ποτίζωσι τὴν γῆν καὶ τὸ ἔδαφος τῆς ἀπολαύσεως καὶ τῆς ἡδυπαθείας τοῦ τυράννου.

Τὸ παρὸν ἔσται τὸ πᾶν διὰ τὸν ἄνθρωπον, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον εἰσὶ τὰ μὴ ὄντα· ἡ παροῦσα ἀπόλαυσις καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς εὐδαιμονία θὰ ὠσιν αἱ ἐπικρατοῦσαι σκέψεις· τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς ἔσται ὁ χρόνος τῶν τέρψεων, τὸ δὲ γῆρας σκιὰ ἀμφιβόλου ὑπάρξεως· ἡ ζωὴ ἔσται ζωὴ ἐν τῇ ἀπολαύσει, ἐν δὲ τῇ δυστυχίᾳ θάνατος, ὅστις δέον νὰ προκαλῆται, ἐὰν μὴ ἐπέρχηται! Οἱ αὐτόχειρες ἔσονται οἱ μακάριοι καὶ οἱ ἀληθεῖς φιλόσοφοι».

Τοιοῦτος ὑπῆρξν ὁ ἀεικίνητος Ἱεράρχης Νεκτάριος! Πρὸς πάντας ὁ ἔχων νὰ εἴπῃ τὸ πρακτέον, τὸ ὁδηγοῦν εἰς σωτηρίαν, τὸ εἰρηνεῦον τὴν ψυχήν.

Ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς «συναδέλφους του», ἐὰν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφρασις αὕτη, δηλαδὴ τὸν Ἱερὸν κλῆρον, κάτι εἶχε νὰ προσφέρῃ ἡ καθαρὰ καὶ ἀγαπῶσα καρδία του. Ἐπὶ ἔτη ἐμελέτα τὴν σύνταξιν «Ποιμαντικῆς» τελείως ἀγνοουμένης εἰς τὰς ἡμέρας του καὶ διὰ τῆς ὁποίας θὰ παρεῖχεν εἰς τοὺς εὐσεβεῖς ἱερεῖς τὰς ἀπαραιτήτους ὁδηγίας, ὥστε νὰ ποιμαίνουν μετ' ἐπιστημοσύνης τὸν ἄνθρωπον, «τὸ πολυτροπώτατον τῶν ζώων καὶ ποικιλώτατον...» καὶ οὕτω νὰ ἀξιοποιηθοῦν κατὰ τὸν πλέον ἱκανοποιητικὸν τρόπον αἱ δυνάμεις των.

Ἀληθῶς ὡς «σοφὸς ἀρχιτέκτων» ἔθεσε θεμέλια ἄριστα, ὥστε οἱ ἐπερχόμενοι νὰ δύνηθοῦν νὰ ἐποικοδομήσουν ἀσφαλέστερον.

Ἐν τῇ ταπεινοφροσύνῃ του ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ ἔργου του ἔγραφεν, ὅτι ἀσφαλῶς θὰ τὸ δεχθῇ ὁ κάλαθος τῶν ἀχρήστων ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ νεωτέρου καὶ πληρεστέρου συγγράμματος. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅμως ὅτι ὀλίγα τῆς σήμερον δύνανται νὰ σταθοῦν πλησίον του καὶ ἐλάχιστα νὰ τὸ ὑπερβάλουν. Καὶ τοῦτο μετὰ 70 ὁλόκληρα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἡ ἐπιστήμη τοῦ πρακτικοῦ τούτου μαθήματος τῆς θεολογίας ἀλματωδῶς διέτρεξε περιοχὰς ἀγνοίας καὶ ἐπλουτίσθη διὰ πολυτιμοτάτης ἐμπειρίας.

Ἰδοὺ πῶς περιγράφει τὰς αἰτίας, αἱ ὁποῖαι τὸν ὤθησαν εἰς τὴν συγγραφήν της, ἐν λόγῳ ὄντως ἑλληνοπρεπεῖ, ὁ ὁποῖος, σημειωτέον, χαρακτηρίζει ἅπαντα τὰ ἔργα του.

«... Διὸ καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος, καὶ τὸ τὴν διασκευὴν τε αὐτοῦ καὶ οἰκονομίαν εἴς τις κατεῖνεν ἡμῶν διαλογισμός, καὶ μιᾶς τινος ἐνεφορούμεθα ἰδέας, τοῦ ἐναργέστερον τῷ ἱερῷ κλήρῳ, ὡς οἷόν τε καταστῆσαι τῶν ποιμαντορικῶν καθηκόντων τὴν γνῶσιν, καὶ βαθυτέραν ἐμποιῆσαι τῆς ἐξ αὐτῶν καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ τὴν συναίσθησιν.

Ὅπως δὲ τοῦτο ἐν μέρει κἂν δυνατὸν καὶ κατορθωτὸν ἐπιτύχῃ, καλὸν ἔδοξε νὰ ἐγκύψωμεν εἰς τὴν μελέτην τῶν παλαιῶν καὶ κρατίστων τῆς Ἐκκλησίας συγγραφέων, τῶν μὲν λαμπρότητι καὶ ἁγιότητι περισπουδάστων, φρενῶν δ' ὀξύτητι ἀξιαγάστων, μαθήσεως δὲ δυνάμει ἀπαραμίλλων· ὧν τοῦτο καὶ μήτηρ κατ' εὐκλήρειαν ἡ ἡμετέρα πάλιν Ἑλλὰς ἐχρημάτισε.

Ἐκεῖθεν τοίνυν, ὡς ἀπὸ πηγῶν διαυγῶν, πλουσίως ἀναδουσῶν τὸ νᾶμα τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν καὶ διδαγμάτων, ἀπεπειράθημεν ὅπως ἀντλήσωμεν καὶ ἡμεῖς, καθ' ὅ ἐτύχομεν ἔχοντες ἀντίληψιν καὶ τὰς ποιμαντορικὰς ἀρχὰς καὶ θεωρίας, καὶ τὰς ἀξιωματικὰς γνώμας καὶ ὑποθήκας, καὶ πρὸ πάντων καὶ ὑπὲρ πάντα τὸν εἰλικρινὲς καὶ ἄγνὸν χριστιανικὸν φρόνημα.

Ἐκ τῶν αὐτῶν δ' ὁμοίως συγγραφέων ἠρανισάμεθα καὶ τὰς αὐθεντικὰς μαρτυρίας, ἐφ' ὧν καὶ δι' ὧν ἐστηρίξαμεν τὰς ἀποφάσεις καὶ κατεκυρώσαμεν τὰ πλεῖστα τῶν τῆς ἰδίας ἡμῶν μελέτης πορισμάτων ἐν τῷ πρακτικωτάτῳ τούτῳ τῆς Θεολογίας μαθήματι τῷ τέως ἀστηρίκτως, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἀμόρφῳ τε καὶ ἀχρείστῳ ὑπάρχοντι, ὡς οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδήμονες ἴσασιν.

Ἄλλος, ἡμῶν δαψιλέστερον τῶν δώρων τῆς φύσεως ἐξωμένος καὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ πνεύματος, ἔμελλε πάντως νὰ φιλοτεχνήσῃ ἐντελέστερον τῆς καθ' ἡμᾶς Ποιμαντικῆς τὸ ἔργον, τοιαῦτα μεγαλονοίας καὶ χαρίτων ἀνάπλεω ἑαυτῷ προσάμενος πρότυπα.

Ἀλλὰ καὶ οὕτως οὐδὲν ἴσως τὸ κωλῦον, ἤκιστα δὲ πάντως τὸ βλάπτον, ἐὰν καὶ τὸ λιτὸν τοῦτο καὶ μέτριον ἀσκήσεις προσενεχθῇ νῦν τῷ ἱερῷ τῆς Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας Κλήρῳ, ἵνα ἐρριφθῇ εἶτα ἐν τοῖς ἀχρήστοις, ἅμα τοῦ τελειοτέρου ἐν τῷ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν φιλολογίας ὁρίζοντι ἀνατείλαντος.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Ἡ ζωὴ τῶν κατοίκων τῆς Μόσχας ἐβελτιώθη τὴν τελευταία 5ετία

ΕΓΙΝΑΝ ΠΟΛΛΑ ΝΕΑ ΕΡΓΑ

ΜΟΣΧΑ. Σὲ συνέντευξη ποὺ ἔδωσε στὸ πρακτορεῖο Νοβόστι ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας Μπορὶς Στεπάνοφ ἀνεφέρθη στὶς προόδους ποὺ σημείωσε ἡ σοβιετικὴ πρωτεύουσα τὰ τελευταῖα πέντε χρόνια.

Σήμερα ὁ πληθυσμὸς τῆς Μόσχας, ἀνέρχεται σὲ 7.800.000 ἄτομα. Στὰ τελευταῖα πέντε χρόνια ὅπως εἶπε ὁ Μπορὶς Στεπάνοφ, χτίστηκαν πολυκατοικίες μὲ 550 περίπου χιλιάδες διαμερίσματα. Ἡ κατασκευὴ νέων πολυκατοικιῶν γίνονταν, κατὰ κανόνα, μὲ βελτιωμένα σχέδια καὶ κοντὰ σὲ ζώνη πρασίνου. Στὸ κέντρο τῆς πρωτεύουσας ἀνακαινίσθηκαν μιὰ σειρὰ παλαιοὶ δρόμοι.

Ἔγιναν καὶ ἄλλα ἔργα γιὰ τὴν ἀνύψωση τῆς «ποιότητας τῆς ζωῆς» τῶν κατοίκων τῆς Μόσχας. Στὰ περασμένα πέντε — χρόνια κατασκευάσθηκαν π. χ. 132 σχολεῖα, χιλιάδες μαγαζιά, 820 ἑστιατόρια καὶ καφενεῖα, 1300 ἐπιχειρήσεις ἐξυπηρετήσεως καθημερινῶν ἀναγκῶν, μερικὲς δεκάδες μεγάλα πολυϊατρεῖα καὶ νοσοκομεῖα. Σὲ καινούργια κτίρια μετακόμισαν δυό θέατρα...

—Ἕνα μέρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Σοβιέτ τῆς Μόσχας προέρχεται ἀπὸ τὰ κέρδη τῆς τοπικῆς βιομηχανίας καὶ τῶν ἱδρυμάτων δημόσιας οἰτισης καὶ ἐξυπηρετήσεως τῶν κατοίκων. Τὸ ἄλλο μέρος (περίπου, τὸ 30%) τὸ παρέχει ἡ κυβέρνηση. Τὸ 1976, λ.χ., ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Μόσχας ἔφτανε στὰ 2 καὶ πάνω δισεκατομμύρια ρούβλια (2600 ἑκατομμύρια δολλάρια).

Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν κονδυλίων αὐτῶν διατέθηκε γιὰ τὴν ἀνέγερση κατοικιῶν, τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀστικῶν συγκοινωνιῶν, τὴ βελτίωση τοῦ τομέα τῶν ὑπηρεσιῶν.

Βασικὸ συγκοινωνιακὸ μέσο στὴ Μόσχα παραμένουν τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα δημοσίας χρήσεως.

Οἱ μοσχοβῖτες, λ.χ., ἀγαποῦν πολὺ τὸ μετρό τους. Στὰ τελευταῖα πέντε χρόνια τὸ μῆκος τῶν γραμμῶν του αὐξήθηκε κατὰ 27 χιλιόμετρα. Τὸ συνολικὸ ἀνάπτυγμα τῶν γραμμῶν του φτάνει σήμερα στὰ 165 χιλιόμετρα. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι στὴ χώρα τὸ εἰσιτήριο τοῦ ὑπόγειου σιδηροδρόμου, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἀπόσταση διαδρομῆς κοστίζει 5 καπίκια (περίπου 2,50 δραχμές).

Ἡ Μόσχα ἐξ ἄλλου κατέχει μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες θέσεις ἀνάμεσα στὶς ἄλλες πρωτεύουσες τοῦ κόσμου στὴν ἀναλογία τῆς ἐπιφάνειας τοῦ πράσινου κατὰ κάτοικον: 20 τετραγωνικὰ μέτρα. Στὴ Βιέννη λ.χ., ἡ ἀναλογία αὐτὴ εἶναι 12,5 τετραγωνικὰ μέτρα κατὰ κάτοικον, στὸ Παρίσι — 5,6 τ.μ. στὸ Τόκιο — 1 τ.μ. Κι' ὅμως κάθε χρόνο φυτεύονται στὴν πόλη 200—300 χιλιάδες δένδρα καὶ δύο —τρία ἑκατομμύρια θάμνοι. Ὡς τὸ 1990 ὁ «συντελεστὴς πράσινου» κατὰ κάτοικον στὴ Μόσχα θὰ φθάσει τὰ 25 τετραγωνικὰ μέτρα.

Προσκλητήρια Γάμων
«Γωνιὰ τοῦ Βιβλίου»
Ἀγ. Νικολάου 32 — ΠΑΤΡΑΙ

ΓΙΓΑΝΤΕΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Γκαῖτε, ὁ γνήσιος ὡραῖος καὶ καλὸς

ΑΝΤΙΦΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

ΒΟΝΝΗ, (Ἰδ. Ὑπ.). Δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι τὸ Ἵδρυμα ποὺ συντελεῖ στὴ διάδοση τῆς Γερμανικῆς γλώσσας καὶ κουλτούρας σὲ ὅλον τὸν κόσμο, ὀνομάζεται Ἰνστιτοῦτο Γκαῖτε. Γι' ὁ λόγος εἶναι φανερός: κανένας ἄλλος δὲν ἔκανε ὅσα ὁ Γκαῖτε γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ γερμανικοῦ πνεύματος καὶ κανένας ἄλλος Γερμανὸς ποιητὴς δὲν ἔχει τὴ δική του παγκόσμια φήμη. Τὸ δραματικό του ἔργο «Φάουστ», ἔχει μεταφραστῆ ἀκόμα καὶ στὰ μογγολικά, ἡ εἰδικὴ ἔκδοση ἔργων τοῦ Γκαῖτε στὰ ρωσσικὰ περιλαμβάνει δέκα τόμους καὶ μέχρι σήμερα, πάνω ἀπὸ τρία ἑκατομμύρια ἄτομα ἔχουν ἐπισκεφτῆ τὸ μέρος ὅπου γεννήθηκε στὴ Φραγκφούρτη.

Ὡστόσο, ὁ Γκαῖτε ἦταν ἕνας ποιητής, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τὸν καταλάβει κανεὶς εὔκολα. Πολλὰ ἀπ' ὅσα λέγονται γι' αὐτὸν εἶναι ἀντιφατικά: Ἦταν ἀνώτατος κρατικὸς ὑπάλληλος καὶ στὸν ἐλεύθερο χρόνο του χάραξε στίχους στοὺς ἐὐλινους τοίχους μιᾶς κυνηγετικῆς καλύβας. Ἔψαχνε γιὰ τὸ «γνήσιο, τὸ ὡραῖο καὶ τὸ καλό» καὶ τὴν ἴδια ὥρα θαύμαζε τὸν κατακτητὴ Ναπολέοντα. Χαρούμενος καὶ σοφὸς στὰ 80 χρόνια του ἔκανε πρόταση γάμου σὲ μιὰ 19χρονη.

Ἡ ἀντίθεση ἄρχισε νὰ φαίνεται ἀπὸ πολὺ νωρὶς στὴ ζωή του. Ὁ Γιόχαν Βόλφγκανγκ φὸν Γκαῖτε, γεννήθηκε ἀπὸ εὐπόρους γονεῖς στὶς 28 Αὐγούστου 1749. Ὁ πατέρας του ἦταν ὑπάλληλος τοῦ προξενείου στὴν ὑπηρεσία τοῦ Αὐτοκράτορα καὶ ἡ μητέρα του μιὰ ζωηρὴ μορφωμένη γυναίκα. Ἀπὸ αὐτήν, ἔλεγε ἀργότερα ὁ Γκαῖτε «ἔμαθα ν' ἀγαπῶ τὸ δημιουργικὸ γράψιμο». Στὴ νιότη του ὁ Γκαῖτε δὲν ἤξερε τί δρόμο ν' ἀκολουθήσει, ἔφτασε μάλιστα στιγμὴ ποὺ τὸν κατέλαβε μεγάλη ἀπογοήτευση. Σπούδασε νομικά, μετὰ ἀπὸ ἐπιμονὴ τοῦ πατέρα του —καὶ δοκίμασε νὰ ἀσκήσει τὸ δικηγορικὸ ἐπάγγελμα στὴ Φραγκφούρτη καὶ τὸ Βέτζλαρ. Στὰ 26του χρόνια ὁ δούκας Κάρολος Αὔγουστος τῆς Βαϊμάρης, τὸν κάλεσε στὴν ὑπηρεσία του ὡς δημόσιο ὑπάλληλο. Τέσσερα χρόνια ἀργότερα, ὁ ποιητὴς εἶχε γίνει ἔμπιστος σύμβουλος καὶ διευθυντὴς τοῦ τμήματος ἔργων ὁδοποιΐας, στὸ κράτος τῆς Σαξονίας — Βαϊμάρης — Αἰζενιμπάχ.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ἔγιναν γνωστὰ τὰ πρῶτα του ἔργα: «τὸ δράμα κότζ φὸν Μπερλίχινγκεν μὲ τὸ σιδερένιο χέρι» ὅπου ἕνας βαρόνος ληστὴς προσπαθεῖ νὰ καταστήσει τὰ προνόμια τῆς μεσαίας τάξεως, καὶ τὴ νουβέλα «Τὰ ἰματιόσια τοῦ νεαροῦ Βέρθερ», μιὰ ἄτυχη ἱστορία ἀγάπης. Γνωστότερα ὅμως ὅλα τὰ ἔργα του εἶναι ἡ τραγωδία «Φάουστ», βασισμένη σὲ ἕνα παλιὸ μῦθο μὲ θέμα τὸν ἄνθρωπο ποὺ πωλάει ἀτέλειωτα γιὰ τὴ γνώση.

Ὁ Γκαῖτε, σὰν τὸ δημιούργημά του τὸν Φάουστ, ἦταν ἀνήσυχος χαρακτήρας καὶ τριγύρισε σὲ πολλὲς χώρες. Λίγο χρόνο ἔζησε μὲ ἰταλικὴ ἄνοιξη στὴ Ρώμη, προσπαθώντας νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ νὰ βρῆ τὸν πραγματικό του ἑαυτὸ στὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν τέχνη.

Οἱ σχέσεις του μὲ τὶς γυναῖκες ἦταν ἐπίσης περιπετειώδεις. Τὸ 1775 ἀρραβωνιάστηκε τὴν 16χρονη κόρη ἑνὸς ἐμπόρου καὶ ζήτησε καταφύγιο στὴν Ἑλβετία. Στὸ Στρασβοῦργο ἐρωτεύθηκε τὴν κόρη ἑνὸς παπᾶ καὶ ὀτὸ Βέτζλαρ ὁ ἐρωτάς του νιὰ τὴν ἀροσβωνιστικιὰ ἑνὸς φίλου του ἔκανε τὴ Ζωή του δύσκολη. Τελικά, στὴ Βαϊμάρη, ἡ Σασλότε Φὸν Στάϊν μητέρα ἑπτὰ παιδιῶν, ἔνινε ὁ «ἄγγελος» του καὶ «ἡ ἄκυρα τῆς ζωῆς του». Αὐτὴ κατάφερε νὰ ναληνέωσει «τὸν ὀνειρευμένο νέο ἄνδρα» καὶ τὸν βοήθησε νὰ ὡριμάσει.

Ἡ φιλία τους σταμάτησε ὅταν ὁ Γκαῖτε γνώρισε τὴν Κριστιάνε Βούλπιους, γυναῖκα ἀπὸ ἐρωτικὴ οἰκονέγεια. Ἔζησε πολὺ κοντὰ μαζί της καὶ ἀπέκτησε μὲ αὐτὴν τὸν μοναδικό του γιό, τὸν Αὔγουστο. Γιὸ τὸν Γκαῖτε οἱ γυναῖκες ἦταν «ἀφημένα δοχεῖα ὅπου γεννοῦνις κουμπὶ μόλις». Κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς γυναῖκες ποὺ ἔπαιξαν ρόλο στὴ ζωή του ἀποτέλεσε ἔμπνευση γιὰ μερικὰ ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἔργα του.

Ἀπροσπαστικὴ γιὰ τὸν Γκαῖτε ἦταν καὶ ἡ φιλία του μὲ τὸν Φόγκτ Σίλλερ, τὸν ἀπαγωγέα ποιητὴ ἀπὸ τὴ Βιρτεμβέργη. Μαζὶ οἱ δυό τους ἔψαχναν γιὰ τὸ «Γνήσιο, τὸ Ὡραῖο καὶ τὸ Καλό» δηλαδὴ τὴν ἁρμονία καὶ τὸ ἰδανικὸ τῆς ἀρχαιότητας.

Τὰ 1808, ὁ Γκαῖτε συνάντησε τὸν Ναπολέοντα στὸ Ἐρφούρτ καί, στὴν ἀρχὴ τοὐλάχιστον, ὑπῆρξε θερμὸς θαυμαστής του, παρ' ὅλο ὅτι ὁ Γάλλος αὐτοκράτορας, στὸν πόλεμο μὲ τὴν Πρωσία, εἶχε καταλάβει τὴ Βαϊμάρη.

Τὸ 1805 πέθανε ὁ Σίλλερ, τὸ 1816 ἡ Κριστιάνε καὶ τὸ 1830 ἀρρώστησε ἀπὸ εὐλογιὰ καὶ πέθανε ὁ γιός του Αὔγουστος. Ὁ Γκαῖτε ἔμεινε μόνος. Εἶχε πολλοὺς θαυμαστὰς ἀλλὰ λίγους φίλους καὶ ζητοῦσε παρηγοριὰ στὸ γράψιμο. Τὴν περίοδο ἐκείνη ἔγραψε τὴν «θεωρία τῶν Χρωμάτων», τὸ δεύτερο μέρος τοῦ «Βίλχελμ Μάϊστερ» καὶ τὸ σημαντικώτερο —τελείωσε τὸ δεύτερο μέρος τοῦ «Φάουστ». Εἶχε δουλέψει πάνω σέ αὐτὸ τὸ ἔργο σχεδὸν ἑξῆντα χρόνια.

Ὁ Γκαῖτε πέθανε στὶς 22 Μαρτίου 1832, σὲ ἡλικία 82 ἐτῶν. Πενῆντα χρόνια ἀργότερα, ὁ φιλόσοφος Φρειδερίκος Νίτσε, βρῆκε τὰ κατάλληλα λόγια γιὰ νὰ περιγράψει το φαινόμενο Γκαῖτε: «Ὁ Γκαῖτε δὲν ἦταν μόνο ἕνας καλὸς καὶ μεγάλος ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ ἕνας ὁλόκληρος πολιτισμός».

Τὰ ἀλεσμένα ἄχυρα εἶναι καλὴ ζωοτροφή

ΛΟΝΔΙΝΟΝ — Μὲ τὴν αὔξηση τῆς τιμῆς τῶν δημητριακῶν γιὰ ζωοτροφὲς τὸ ἐνδιαφέρον τώρα στρέφεται στὴν καλύτερη ἐκμετάλλευση τοῦ ἄχυρου ἰδιαίτερα γιὰ τὰ μηρυκαστικά. Ἡ Ἀγγλικὴ ἑταιρεία Μπρῶτον Ἐντερπράϊζες στὸ Ὄξφορντσαϊρ ἔχει ἕνα εἰδικὸ ἐργοστάσιο γιὰ τὴν χημικὴ ἐπεξεργασία τοῦ ἄχυρου γιὰ νὰ γίνει πιὸ εὔπεπτο.

Τὸ προϊὸν αὐτὸ πουλιέται στὴ μορφὴ ἑνὸς κύβου γιὰ νὰ περιλαμβάνεται στὸ διαιτολόγιο τῶν ἀγελαδοπροβάτων.

Τὸ μεγαλύτερο πρόγραμμα κατεργασίας ἄχυρου στὴν Βρετανία εἶναι μιᾶς θυγατρικῆς ἑταιρείας τῆς Γιουνιλέβερ ποὺ ὑπολογίζει νὰ ἔχει ὀκτὼ τέτοιες ἐγκαταστάσεις σ' ὅλη τὴ Βρετανία ὡς τὸ τέλος τοῦ ἔτους. Ἤδη ἔχει δαπανήσει 2—2 1/2 ἑκατομ. λιρ. γιὰ ἔρευνες καὶ δοκιμές. Πρὶν ἀπὸ πενήντα σχεδὸν χρόνια εἶχε παρατηρηθῆ ὅτι τὸ ἄχυρο ἀπὸ δημητριακὰ γίνεται πολὺ πιὸ εὔπεπτο ὅταν ὑποστῆ ἐπεξεργασία ἀπὸ ἕνα ἄλλο ἀλκάλιο, συνήθως καυστικὴ σόδα ποὺ ἀνοίγει τὰ τοιχώματα τῶν κυττάρων καὶ ἔτσι τὸ περιεχόμενο εἶναι εὐκολώτερα διαθέσιμο γιὰ τὸ ζῶο.

Μὲ τὶς σύγχρονες μεθόδους χρησιμοποιεῖται ἀλεσμένο ἄχυρο καὶ ἔτσι δὲν χρειάζεται πλύσιμο ὅπως παλιά.

Ἡ ὅλη διαδικασία ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι θὰ ὑπάρχει χρόνος γιὰ νὰ ἀντιδράσει τὸ ἀλκάλιο στὸ ἄχυρο σὲ εἰδικὲς συνθῆκες θερμάτητος καὶ πιέσεως.

Σκοπὸς τῶν ἐρευνῶν ἦταν ἀκόμη νὰ καθορισθῆ ὥστε τὸ τελικὸ προϊὸν νὰ εἶναι εὔπεπτο καὶ νὰ μὴν ἔχει ὑπόλειμμα σόδας βλαβερὸ γιὰ τὸ ζῶο.

Ἀλλὰ τὸ ἐπεξεργασμένο ἄχυρο δὲν εἶναι πηγὴ πρωτεΐνης καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ δοθῆ ἀπὸ ἄλλοῦ στὸ διαιτολόγιο τῶν ζώων.

Πάντως, τὸ ἐπεξεργασμένο ἄχυρο, ἀποθηκεύεται καὶ μεταφέρεται εὔκολα. Οἱ ἀγρότες τῆς Βρετανίας ἑτοιμάζονται νὰ συνεννοηθοῦν μὲ εἰδικοὺς ἐργολάβους ποὺ θὰ ἀναλάβουν νὰ καθαρίζουν ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸ τοὺς ἀγροὺς καὶ νὰ μεταφέρουν τὸ ἄχυρο στὰ ἐργοστάσια κατεργασίας ἀπὸ ὅπου πάλι διοχετεύεται σὰν ζωοτροφὴ στοὺς κτηνοτρόφους.

Νέα συσκευὴ ἠχοβολιστικὴ

ΛΟ